

SIK N 2025

OPLÆGSHOLDERE

MANDAG D. 28 APRIL

CHRISTINA SOMMER

MANDAG 09:45 KEYNOTE SPEAKER

AUTISME OG TILLÆGSDIAGNOSER

Mange autistiske mennesker lever med forskellige tillægsdiagnoser, som for eksempel angst, spiseforstyrrelser og depression.

Når tillægsdiagnoserne støder til, så kræver det behandling og her oplever mange at den behandling som de får tilbudt, enten ikke virker eller at man faktisk får det dårligere. Det betyder for mange at de oplever sig som katebold mellem psykiatri og kommunale tilbud.

Så hvad skal vi være særlige opmærksomme på for at undgå for meget stress og belastning hos autistiske mennesker, så færre udvikler tillægsdiagnoser og hvad skal vi tænke med i behandlingen af det enkelte menneske, så flere oplever at den behandling som de modtager, får en positiv effekt?

CHRISTINA SOMMER

Christina Sommer arbejder som psykologisk og pædagogisk konsulent og har siden 2006 specialiseret sig indenfor autismeområdet. Hun er uddannet fra Roskilde universitetscenter med en Bachelorgrad i Socialvidenskab og en videre overbygning på Psykologi, med afsluttede fag indenfor personligheds-, udviklings- og kunstpsykologi.

Sidenhen har Christina efteruddannet sig og taget VITA kursus hos Psykolog Kirsten Callesen, og er DISCO certificeret på Lorna Wing Centret, Det Nationale Autismeinstitut i England.

Fra 2009-2019 har Christina været tilknyttet konsulent i Psykologisk Ressourcecenter.

Christina er en af de førende specialister indenfor autismeområdet i Danmark, og er specialiseret i følgende områder; Børne/unge samtaler, forælderrådgivning, følgetilstande som, angst, spiseforstyrrelser, selvskade og belastningsreaktioner.

Christina har et tæt samarbejde med psykiatrien, kommunale og private bosteder, (Special)skoleområdet, behandlingsskoler og kommuner rundt om i hele landet.

Christina har endvidere stor erfaring med at undervise, holde foredrag for og supervision af fagfolk, og har igennem en årrække samarbejdet med Landsforeningen Autisme, hvor hun har fungeret som kursusleder på kurser om: 'Angst og Autisme', 'Spiseforstyrrelser og Autisme' og 'Piger og Autisme'.

Christina Sommer medvirkede desuden i TV-Dokumentaren 'De skjulte talenter', som en ud af to eksperter i serien.

SOFIE LODAHL BAI & ALLAN ALF NIELSEN

MANDAG 11:00 BØRN 0-18 ÅR

SUPERFAR – EN FAR MED AUTISMEKRÆFTER!

Med dette oplæg ønsker vi at udfordre de "far-fordomme," som vi oplever at fædre til børn med autisme kan møde i systemet. Særligt, hvis far måske også selv er på autismspektret. Det kan være fordommen om, at man som far - med mentaliserings vanskeligheder – ikke forstår sit eget barn og derfor ikke ved første møde anses som en kompetent og ligeværdig samarbejdspartner.

"Systemet" arbejder måske mere eller mindre bevidst udenom far i samarbejdet og favoriserer mor, som den med de bedste forældrekompetencer. Her har fagpersoner omkring barnet, også et ansvar i at sætte en ramme i samarbejdet, som understøtter begge forældre som aktive, kompetente omsorgspersoner.

Vi vil med afsat i Allans personlige fortælling sætte spot på de særlige ressourcer og styrker, som Allan bringer i spil i sit forældreskab og det tværfaglige samarbejde, ikke på trods af, men netop på grund af hans eget indefra-perspektiv på det at leve med autisme. Allan er nemlig en superfar med autismekræfter, der dagligt træffer kompetente forældrevalg, hvor han sigter mod at ruste sin datter til at kunne klare sig i en verden, hvor hovedparten af samfundet er indrettet efter neurotypiske logikker.

Allan er for eksempel fortaler for, at vi ikke bare skal efterleve børnenes umiddelbare strategier, som her og nu afhjælper barnets ubehag og angst, fordi det på sigt kan risikere at gøre barnets sårbarhed endnu større. Her kan vigtig læring i forhold til livsduelighed gå tabt, og vi risikerer i det lange perspektiv at øge ængsteligheden og ikke få arbejdet med eller bremset en begyndende udvikling af følgetilstande såsom for eksempel angst.

Vi vil i oplægget kort perspektivere debatten til nogle af de samfundsmæssige og strukturelle bindinger vi ser, som er med til at fastholde fordomme om forældre med neurodivergente børn og særligt fædrenes rolle indad og udad i familien.

SOFIE LODAHL BAI

Sofie er specialpædagogisk konsulent i Specialpædagogik.nu og dertil VISO-specialist i autisme hos Neuropsykologisk praksis Aarhus og København. Sofie arbejder med forældrerådgivning, supervision og undervisning på specialskoler, dag- og døgntilbud på børne- og voksenområdet med speciale i autisme og ADHD.

ALLAN ALF NIELSEN

Allan er IT-udvikler og far til Vera på 6 år med Aspergers syndrom og ADHD. Allan selv er vokset op med AS og ADHD, og har særlig ekspertviden, når det kommer til at leve på spektret og forstå sin datters behov i balancen mellem en forudsigelig og omsorgsfuld hverdag og samtidig klæde Vera på til at håndtere livets udfordringer og muligheder.

MALENE LETH

MANDAG 11:00 UNGE 15-30 ÅR

AUTISME, KØNSIDENTITET OG SEKSUALITET

Kønsidentitet har i stigende grad fået et større fokus og blevet et anerkendt emne i samfundet.

Fokus på kønsidentitet og seksualitet er i høj grad blevet relevant i arbejdet med og omkring personer med ASF.

Forskning viser, at personer med ASF oftere føler kønsdysfori end personer uden ASF. Derudover er personer med ASF og oftere repræsenterede når det kommer til personer, som ikke er heteroseksuelle.

Oplevelsen af køn er et indefra-perspektiv. Vælger vi som pædagoger ikke at tale og vejlede de unge mennesker omkring deres autisme, kønsidentitet og seksualitet, tillægger vi de unge mennesker et ekstra handicap.

I mit pædagogiske arbejde oplever jeg ofte unge mennesker med ASF, som distancerer sig fra deres autismediagnose, for i stedet udelukkende at være optaget af deres kønsidentitet. Hvordan hjælper vi de unge mennesker med at se sig selv igennem alle aspekter i livet?

I mit oplæg vil jeg komme ind på, hvordan man pædagogisk kan arbejde med en bio-psyko-social forståelsesramme med personer med ASF, som oplever kønsdysfori og som føler sig anderledes grundet deres seksualitet.

Hvordan tilbyder vi de unge mennesker hjælp til at skabe en selvforståelse i et seksualvenligt og anerkendende miljø, så de bliver den bedste udgave af sig, men en oplevelse af en stabil identitet.

Vi skal i det pædagogiske arbejde have stort fokus, være undersøgende og nysgerrige på den unges selvforståelse og livskvalitet. Vi skal som pædagoger være vejledende, motiverende og guidende. Alt sammen mens vi har en normkritisk tilgang til emnet?

MALENE LETH

Er uddannet pædagog i 2006 og seksualvejleder i 2017. Hun har arbejdet indenfor autismeområde og socialpsykiatrien.

Malene har arbejdet på Hilltop i Skive siden 2015 og har siden 2017 varetaget obligatorisk seksualundervisning for skolens elever og haft flere individuelle samtaleforløb. Hun har siden 2017 arbejdet med unge mennesker med ASF, som har en oplevelse af kønsdysfori.

Malene er medforfatter til bogen "Seksualitet og udviklingshandicap" fra 2021

CHARLOTTE KLITHOLM & ASTA NIELSEN

MANDAG 11:00 VOKSNE FRA 25 ÅR

VEJEN TIL BESKÆFTIGELSE – HVORDAN FÅR VI ØJE PÅ RESSOURCERNE OG ØGER MOTIVATIONEN?

Vores oplæg vil bygge på en case om Anders fra vores egen praksis.

Hvordan hjælper vi, som fagpersoner og/eller netværk, Anders til at se sine ressourcer? Hvordan arbejder vi med hans motivation, når der synes ikke at være nogen? Hvordan støtter og hjælper vi når der opstår udfordringer på vejen?

Ud fra egne erfaringer vil vi komme med bud på, hvordan man arbejder med netop dette, så deltagerne selv kan motivere mennesker med autisme og tackle de udfordringer, der kan opstå på vejen mod beskæftigelse.

CHARLOTTE KLITHOLM

Er specialpædagogisk konsulent og VISO-specialist, arbejdet indenfor autismeområdet de sidste 20 år. Foruden VISO- opgaver består Charlottes arbejde i at holde oplæg/foredrag samt arbejde med materialet "Autismeprofil-Job".

ASTA NIELSEN

Er uddannet socialrådgiver og ansat som praktikkoordinator og vejleder på STU-afdelingen på Autismecenter Nord-Bo. Har 4 års erfaring fra fleksjobområdet og har været ansat på Autismecenter Nord-Bo de sidste 4 år.

TONY ATTWOOD

MANDAG 11:00 DEN HØJT SPECIALISEREDE INDSATS

AUTISM AND SLEEP

One of the central characteristics of autism, confirmed from clinical experience and research, is a difficulty achieving an age-appropriate sleep cycle. As clinicians we frequently explore an autistic individual's ability to fall asleep and factors that disrupt the duration, depth, and quality of sleep.

We recognise that a good night's sleep is extremely valuable in encouraging concentration and emotion regulation for the following day.

We now have effective strategies to improve an autistic person's sleep and resolve issues such as an autistic child sleeping with a parent, which can be disruptive for the whole family.

The presentation will cover:

- Research and clinical experience on sleep issues associated with autism
- Aspects of autism that affect sleep such as sensory sensitivity, anxiety, melatonin metabolism
- Sleep education programmes
- Behavioural interventions for sleep
- Sleep advice from autistic adolescents

PROFESSOR TONY ATTWOOD

Tony is a clinical psychologist who has specialised in Autism Spectrum Disorders since he qualified as a clinical psychologist in England in 1975. He currently works in his own private practice, and is also adjunct professor at Griffith University, Queensland.

His book *Asperger's Syndrome – A Guide for Parents and Professionals* has sold over 500,000 copies and has been translated into 27 languages. His subsequent book, *The Complete Guide to Asperger's Syndrome*, published in October 2006 has sold over 300,000 copies and has been translated into 18 languages, and is one of the primary textbooks on Asperger's syndrome, otherwise known as Autism Spectrum Disorder – Level 1. He has several subsequent books published by Jessica Kingsley Publishers, Future Horizons Inc. and Guilford Press on emotion management, relationships and sexuality, and general advice for autistic children and adults.

Tony has been invited to be a keynote speaker at many Australasian and International Conferences. He presents workshops and runs training courses for parents, professionals and individuals with Asperger's syndrome all over the world and is a prolific author of scientific papers and books on the subject. He has presented several live webinars with his colleague, Dr Michelle Garnett, which have been recorded and can be accessed via their website at www.attwoodandgarnettevents.com.

He has worked with many thousands of individuals of all ages with many expressions of autism.

JANE DUNKER STERUP & CHARLOTTE HØJHOLDT

MANDAG 13:20 BØRN 0-18 ÅR

NÅR LØSNINGEN ER AT BLIVE VÆK

Mange børn og unge med autisme mistrives i skolen. De forventes at kunne indgå i en almen skolekontekst, og når dette mislykkes, er kommunernes svar ofte en mellemform eller manualbaseret behandling, som følge af lovgivningen om lettere behandling.

Mange af disse børn og unge føler sig misforstået, har oplevet nederlag, skolepres og stress i denne ramme, og deres løsning på problemet er at blive væk.

Samtidig vokser kompleksiteten i problemerne med mængden af fraværet, ligesom det har indflydelse på den generelle trivsel, og kan bidrage til at udløse komorbide tilstande som angst, depression og PTSD-lignende symptomer.

Når barnet/den unge er så belastet af at gå i skole, kan mødet med en professionel eller ordet "skole" i sig selv udløse en stressreaktion. De manualbaserede tilgange er dermed for længst dømt ude og må erstattes med individuelt tilpassede indsatser baseret på mikrohandlinger.

Denne form for mikrobehandling tager afsæt i en individuel og erfaringsbaseret tilgang. Det vil sige voksne der er på forkant med at; skabe overblik, agerer forestillingsevne, oversætte sociale kontekster og samtidig er villige til, at låne deres nervesystem ud gennem helt små tilvænningsprocesser.

Barnets/den unges stemme er derfor helt afgørende for en vellykket proces, ligesom det kræver at netværket (forældre, skole mfl.) arbejder i samme retning og tager afsæt i fælles forståelse, fælles grundsyn og fælles tilgang.

Oplægget byder på teori og praksisfortællinger samt bud på tilgange og metoder til at arbejde med det, at bryde isolationen og tilvælge skolen gennem to væsentlige tilgange:

1. Vær på forkant og lån dit nervesystem ud, når du for eksempel mødes af negative erfaringer:
"Du er en fucking lesbisk kvinde- og klimaaktivist".
2. Handlinger kommer før holdninger.
Oversat med sort (autisme)humor: "Din emsige, halvautistiske systemkontrollfreak"

JANE DUNKER STERUP & CHARLOTTE HØJHOLDT DAUGAARD

Har tilsammen mange års erfaring inden for specialpædagogik og komplekse fraværs- og behandlingsager med særligt fokus på autisme og komorbiditet.

Begge oplægsholdere brænder for vidensdeling indenfor området og leverer ofte budskaberne med god energi og skarpe pointer.

METTE ELMOSE ANDERSEN

MANDAG 13:20 UNGE 15-30 ÅR

AUTISMESENSITIV MINDFULNESS

At leve med autisme i et oftest neurotypisk samfund kan betyde flere udfordringer i hverdagen.

Over tid kan det øge risikoen for negativ stress og i nogle tilfælde for eksempel depression og angst, for ikke blot den autistiske person, men også for forældre.

Mindfulnessprogrammer som mindfulnessbaseret stress reduktion (MBSR) og mindfulnessbaseret kognitiv terapi (MBKT) er relativt veldokumenterede metoder til stress reduktion samt til reduktion og forebyggelse af depression og angst.

Siden 2011 har der også være fokus på at undersøge om mindfulness er et relevant tilbud for autistiske børn, unge, voksne og deres forældre. Der har været fokus på hvilke tilpasninger, der kan være brug for, for at gøre et mindfulness tilbud lettere at deltage i for autistiske personer.

Til oplægget gives et kort overblik over aktuel viden fra forskningsprojekter, der har undersøgt mindfulness og autisme. Derudover præsenteres erfaringer fra et projekt, der med støtte fra Tryk Fonden og i samarbejde med Komiteen for Sundhedsoplysning har udviklet en online platform til at understøtte et mindfulness forløb for autistiske unge som del af deres uddannelsestilbud.

Undervejs vil deltagerne blive inviteret til at prøve enkelte øvelser, der er del af programmet. Der vil være mulighed for at stille spørgsmål undervejs eller bagefter.

METTE ELMOSE ANDERSEN

Er ansat som lektor ved Institut for Psykologi, Syddansk Universitet. Hun er uddannet psykolog og MBKT-træner. Siden færdiggjort uddannelse har Mette beskæftiget sig med autismeområdet først som psykolog på Langagerskolen i Aarhus og siden igennem forskningsprojekter, hvor fokus blandt andet har været på den sene diagnosticering, ensomhed og mindfulness.

BETYDNINGEN AF EN TRAUMEINFORMERET TILGANG VED AUTISME OG KOMORBIDE TILSTANDE

I dette oplæg vil vi sætte fokus på betydningen af at have en traumeinformeret tilgang i arbejdet med unge og voksne med autisme og komorbide tilstande.

Traumatiske begivenheder, såsom voldsomme psykiske hændelser og belastende oplevelser i opvæksten, - er en potentiel del af livet. Grundlæggende har vi som mennesker og flokdyr mulighed for at gennemleve traumer, komme ud på den anden side og leve videre med en integration af det, som er sket.

Hvorfor behøver vi så fokus på potentielle traumer i det autismspecifikke arbejde? Og hvorfor tænker vi, at det er vigtigt, at der er en traumeforståelse til stede i mødet med autistiske mennesker?

At mennesker med autisme ofte er ekstra sårbare overfor stress, hvilket i værste fald kan vise sig i form af voldsomme belastningsreaktioner, er kendt indenfor det specialiserede pædagogiske/psykologiske arbejde, og det kræver ofte en langvarig pædagogisk/psykologisk indsats. Hvordan det kommer til udtryk hos det enkelte menneske, er individuelt, og det kan derfor være en udfordring i relations arbejdet, at finde frem til og få forståelse for årsagen til belastningsreaktionen, hvis almindelige stress-strategier kommer til kort og ikke afhjælper belastningsgraden.

Som fagprofessionelle kan vi opleve at ramme et punkt, hvor ingen metoder eller pædagogiske redskaber virker, og hvor man oplever at være kørt fast i arbejdet. Det kan fx være i arbejdet med et autistisk menneske, der er særligt udfordret i fastholdelse af uddannelse eller jobafklaring, har isoleringstendens, ikke kan klare daglige gøremål trods kendte strategier, eller at personen i det hele taget siger nej til alt, hvad man forsøger at igangsætte.

Med en autismspecifik og traumeinformeret tilgang kan vi få øje på eventuelle bagvedliggende traumetilstande, som er opstået i opvæksten. Det gør vi ved at have en grundlæggende og opdateret viden om autisme og anvende det i forståelsen af livshistorie og måden de autistiske mennesker oplever verden på.

Gennem case eksempler vil vi i vores oplæg vise, hvordan man i sit fagprofessionelle arbejde kan få øje på bagvedliggende traumetilstande hos mennesker med autisme, og hvordan vi ved at anerkende traumers udbredelse kan få flere perspektiver på personens specifikke adfærd og de indsatser, der er mulige at iværksætte.

Med dette oplæg vil vi gerne inspirere fagprofessionelle til bedre at blive i stand til at genkende og handle på tegn og symptomer på traumer, når man enten oplever at være kørt fast i handlemuligheder, møder mistrivsel eller manglende progression i det relationelle arbejde med autistiske mennesker.

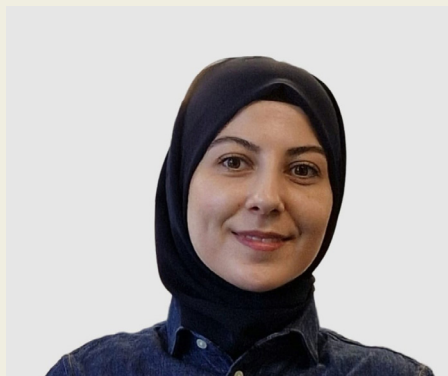
JANNI LUND CHRISTENSEN

Jeg er optaget af, hvad det er vi som fagprofessionelle ikke får øje på af belastnings- og traumetilstande i vores relationelle arbejde med autistiske personer, og hvilken betydning det kan have for de faglige vurderinger, vi skal lave, da de faglige vurderinger kan have store konsekvenser for den person, vi forsøger at hjælpe.

METTE KLARSKOV

Som fagperson er jeg særligt optaget af forskellige og ofte vanskelige problemstillinger såsom skolevægring, kravundgående adfærd, komorbiditet og andre psykiatriske problemstillinger - og hvorledes forskellige former for pædagogiske- psykologiske interventioner kan bringe mennesker med autisme tilbage i trivsel.

INFANTIL AUTISTER KAN OGSÅ SPISE VARIERET OG NÆRENDE

Er autisme årsag til kræsenhed?

Efter min kliniske erfaring er autisme ikke direkte årsag til kræsenhed, selv om jeg ofte møder denne opfattelse. Med det sagt underkender jeg ikke, at ensformig og selektiv spisning ses hyppigere og trives blandt mennesker med autisme, men det er noget anderledes end at sige, at selektiv spisning er et vilkår for autister.

Jeg mener derimod, at den neurodivergente hjerne hos mennesker med autisme sanser på en anden måde, end de fleste mennesker gør. De finder ro i at spise bestemt mad, præsenteret på en bestemt måde - mange gange relateret til rutinepræferencer og en modvilje mod forandringer i kost eller spisemiljø. Særligt under pres og når overskuddet er truet, foretrækkes maden – hvis det skal spises – at være så enkelt som muligt og uden mindste overraskelse. Ernæringssupplementer og mangel på forståelse bliver til gengæld et vilkår, når selektiv spisning bliver mødt som en direkte betingelse for autisme. Det indebærer forståelsen om, at situationen er fast og uforanderlig. Den neurodivergente hjerne er ikke foranderlig, men det er læringen, også når det gælder spisning.

Komorbiditet er også hyppigt blandt autister. Jeg møder autister, der ufrivilligt vælger at blive hjemme, fordi de ikke ved, hvad de skal spise i skole. Derudover er angst, socialfobi og traume blandt nogle af de andre følgetilstande, jeg erfarer, at spiseproblemer medfører.

Min erfaring er at spiseproblemer og spiseforstyrrelser blot negligeres, når de fremtræder i forbindelse med autisme. Men mine hidtidige undersøgelser viser, at motoriske udfordringer, allergi, sanseudfordringer, forstoppelse blot er nogle eksempler på årsagerne til spiseproblemer. Alle de underliggende symptomer, kan afhjælpes med rette tiltag og tilrettelægges de rettidige, forebygges også spiseforstyrrelser og behandling med supplementer.

GÜLSÜM KILIC

Er uddannet og autoriseret ergoterapeut i 2009. Har siden uddannet sig videre og færdiggjorde bachelor i psykologi med kombineret kandidatuddannelse i psykologi og sundhedsfremme.

Arbejder i dag som privat praktiserende, hvor hovedarbejdsområdet er spiseproblematikker blandt neurodivergente. Derudover er hun konsulent hos Molis, som er en psykologisk og pædagogisk rådgivningsvirksomhed, der hovedsageligt arbejder med mennesker på spektret.

JOHANNES FREDERIKSEN & HENRIETTE LEHNÉ ILDMAM

MANDAG 15:30 BØRN 0-18 ÅR

FRA ISOLATION TIL FÆLLESSKAB

Den Selvejende Institution Søstjerneskolens i København er en dagbehandlingsskole for elever mellem 6 og 18 år med almindelig til høj begavelse. Alle elever på skolen har autisme og kombinationsproblematikker i form af langvarigt ufrivilligt skolefravær, selektiv mutisme, angst/OCD, kravafvisende adfærd, sanse- og spiseforstyrrelser, isolationsproblematikker, selvskade, depression og mere.

Som oplægsholdere er vi begge to en del af skolens Tænketaank. Skolens tænketank har på den ene side til opgave at indhente ny viden og holde skolens medarbejdere ajour med udviklingen inden for feltet, men skal på den anden side også være med til at udvikle medarbejdernes kompetencer og praksis ved at være nysgerrig på og undersøgende i forhold til egen praksis og erfaring.

Som led i denne proces er vi i tænketanken blevet optaget af hvad fællesskabet og de fællesskaber, der opstår på skolen, betyder for eleverne. Den største del af skolens elever har som følge af deres autisme udviklet massiv skolevægring og lever tit, som følge deraf, i isolation. Her er vi blevet optaget af spørgsmålet om, hvad der gør, at elever kan gå fra isolationen og træde ind i de fællesskaber, der opstår blandt eleverne, da vi tit oplever, at det i høj grad er fællesskaberne, der er med til at skubbe deres udvikling i en positiv retning og at de virker som katalysator for social og personlig læring.

Vores oplæg tager afsæt i en praksisanalyse, som vi har foretaget med afsæt i Kemmis et al.'s praksisteori og hvor vi gennem autoetnografi med observation og interview som metode, har undersøgt, hvordan vores praksis gør det muligt for eleverne at træde ud af isolationen og ind i fællesskabet.

I vores oplæg vil vi derfor komme ind på, hvilke forudsætninger der på vores skole er med til at gøre det muligt for eleverne, at træde ud af isolationen og ind i fællesskabet. Her fokuserer vi både på de ydre/ fysiske rammer, organiseringen af undervisningen og behandlingsarbejdet, læringssyn, medarbejdernes relationer til hinanden og til eleverne, det pædagogiske afsæt og praksis.

I vores oplæg vil vi præsentere cases fra vores hverdag og lade vores elever komme til orde, men vi vil også aktivere og tilskynde publikum til refleksion ved at lade publikum diskutere et spørgsmål eller to med hinanden undervejs.

JOHANNES FREDERIKSEN

Har været ansat på Søstjerneskolens siden starten af 2022 og er en del af skolens Tænketaank. Har før det i knap tre år arbejdet på en dagbehandlingsskole i København og to år i folkeskolen. Er uddannet folkeskolelærer og cand.mag. i Læring og Forandringsprocesser. Har også en 1-årig systemisk-narrativ efteruddannelse.

HENRIETTE LEHNÉ MEHLDMAM

Har været lærer siden 1997 med 26 års erfaring inden for specialområdet, de sidste 3 år med ansættelse på Søstjerneskolens. Er med i skolen tænketank og har tidligere arbejdet som lærer, pædagogisk leder og skoleleder. Har en 1-årig systemisk-narrativ efteruddannelse samt en diplomuddannelse i ledelse.

DORTHE HÖLCK & ASTRID OVERBYMILDAM⁺

MANDAG 15:30 UNGE 15-30 ÅR

INKLUSION AF UNGE MED AUTISME PÅ UDDANNELSESSTEDERNE – HVORDAN GÅR DET?

Dette års tema er autisme plus – vi vil derfor gerne byde ind med et oplæg, med fokus på inklusion på uddannelsesstederne. Når vi finder dette emne relevant, er det fordi det har fyldt den samfundspolitiske dagsorden i mere end 10 år.

Alle er enige om at det ikke lykkes, men det virker som om få gør sig overvejelser over hvorfor?

En af de største udfordringer er at vi ikke tager fænomenet inklusion alvorligt, hvilket bl.a. viser sig ved at ansvaret i at blive inkluderet primært bliver placeret hos personen med autisme.

Det er naturligvis noget af en påstand vi kommer med, men med Dorthes mere end 30 års erfaring og Astrids inklusion på et gymnasium har desværre givet os masser af eksempler på dette både på uddannelsesområderne. Her vil vi både komme ind på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelsessteder.

Det er her vores autisme plus dannes, og det følgende bliver fokus i vores oplæg.

- Hvilken betydning kan det få når uddannelsesstedernes kontekst primært er målrette de almene elever?
- Støttmuligheder hvem støtter og hvordan?
- Hvem skal bevise et støttebehov og hvorfor?
- Hvilken betydning kan det få på uddannelsesstederne, når deres kontekst primært er målrettet studerende uden særlige behov?
- De mange støttmuligheder, hvordan sættes de i spil?

Det vil naturligt være de parametre vi retter fokus mod, når vi taler om inklusion. De er relevante men de kan tydeligvis ikke stå alene.

Vores hovedfokus i vores oplæg bliver derfor – at skal inklusionen lykkes, skal vi have fokus rettet mod at det i langt højere grad er konteksterne og personerne der danner disse, som skal justere i deres mindset.

Hvordan kan vi gøre det?

Faktisk er det ikke så vanskeligt, men det kræver en ny (eller er den ny) måde at håndtere inklusionen på.

Vi skal i langt højere grad have fokus på os, der ikke behøver inklusion – hvordan kan vi støtte i at inkludere dem, der har behovet?

DORTHE HÖLCK

Er ejer af 'go between'. Hun er grundet sin sociologiske baggrund meget optaget af at forstå, hvordan vi omsætter den viden, vi har til de forskellige kontekster, som vi alle forventes at fungere i.

ASTRID OVERBY

Er 18 år og i gang med 2.G Hun har en autismediagnose og et brændende ønske om at være med til at forbedre forståelsen for autismen og dermed også betingelsen for at finde sin plads i samfundet.

MADS ULRICH

MANDAG 15:30 VOKSNE FRA 25 ÅR

AUTISME OG ARBEJDSLIV: INDIVIDUELLE BEHOV, STØTTE OG INTEGRATION PÅ ARBEJDSMARKEDET

Kort introduktion til Væksthuset

I Væksthuset arbejder vi med at støtte mennesker ud på arbejdsmarkedet eller tættere på en afklaring af deres beskæftigelsesmuligheder. Vi møder mange mennesker med autisme - både unge, som har fået diagnosen tidligt i livet, og mennesker, der først har fået stillet diagnosen sent i livet efter gentagne stress-relaterede sygdomsmeldinger.

Udfordringer ved diagnosen og arbejdsmarkedet

Mange af dem, vi møder, fortæller, at de efter at have fået diagnosen ofte bliver overladt til sig selv, når det kommer til at finde mere viden eller vejledning om, hvad deres autisme betyder for dem i dagligdagen og på arbejdsmarkedet. Dette gør det svært for mange at identificere, hvilken type arbejdsplads der passer til deres behov, eller hvordan de kan forklare en arbejdsgiver, hvad de har brug for.

Fordomme og forståelse af diagnosen

Mange fortæller os, at de ofte bliver mødt med fordomme og stereotype billeder, fx fra film som Rain Man eller Netflix-serier, når de deler deres diagnose med omverdenen. Vores mål er at nedbryde disse fordomme og i stedet skabe en nysgerrighed hos kommuner, arbejdsgivere, kolleger og samfundet i forhold til, hvad diagnosen betyder for den enkelte. Det er essentielt for os at understrege, at hver person med autisme er unik, og diagnosen viser sig forskelligt hos alle.

Individuel afdækning af behov

I Væksthuset arbejder vi systematisk på at afdække, hvad autismen betyder for den enkelte borger. Dette hjælper os med at matche dem med arbejdsfunktioner og virksomheder, der passer til deres individuelle styrker og behov. Processen kræver ofte tæt og længerevarende samarbejde, hvor vi sammen med borgeren identificerer, hvad de har brug for i deres hverdag, og hvilke interventionsstrategier der vil kunne støtte dem bedst muligt.

Tværfagligt samarbejde og specialiserede værktøjer

Væksthusets ansatte består af psykologer, ergoterapeuter og fysioterapeuter, der alle bringer deres faglige ekspertise i spil for at hjælpe borgerne. Vi anvender blandt andet sanseprofiler som et værktøj til at forstå, hvordan personen med autisme oplever verden, og hvilke særlige behov de har. Desuden vejleder vi i at søge handicapkompenserende hjælpemidler som kugledynner eller vestesystemer, der kan skabe tryghed og ro i arbejdsdagen.

Støtte til arbejdsgivere

En vigtig del af vores arbejde er også at vejlede arbejdsgivere i at tilpasse arbejdsmiljøet, så det imødekommer borgernes behov. Vi arbejder tæt med virksomheder for at skabe et miljø, hvor personer med autisme ikke blot kan trives her og nu, men også over tid. Vi sigter mod at skabe bæredygtige løsninger for både borger og arbejdsgiver, så vi sikrer, at borgerne kan blive en del af arbejdsmarkedet på en varig og meningsfuld måde.

Vores mål er at tilbyde præcise afklaringsforløb, såsom praktik, støtte til fleksjob etablering, og samtidig sørge for, at disse fører til arbejdsfunktioner, der matcher borgerens styrker og behov, så de kan trives i deres arbejdsrolle, både nu og forhåbentlig videre i deres liv.

MADS ULRICH

Kandidat i pædagogik, psykologi og uddannelsesstudier fra RUC. Siden 2019 har jeg arbejdet med beskæftigelse i Danmark, med fokus på at støtte mennesker med autisme ud på arbejdsmarkedet.

TONY ATTWOOD

MANDAG 15:30 DEN HØJT SPECIALISEREDE INDSATS

AUTISTIC BURNOUT

An autistic life is not an easy life. There is the potential for great stress and chronic exhaustion from trying to cope with social and sensory experiences, being misunderstood and criticized, high levels of anxiety and, for many reasons, not feeling in touch with or able to be the authentic self.

In addition, there may be self-imposed expectations that are greater than coping mechanisms and abilities.

Subsequent stress can build up over time that can lead to autistic burnout, which is characterised by increased social withdrawal, a form of 'hibernation' and reduced executive functioning, the frontal lobes are 'closed' awaiting recovery.

The presentation will cover:

- The causes and signs of autistic burnout
- How to determine which past and current factors are contributing to autistic burnout
- Why some conventional therapies may not be recommended, and therapies, support and accommodations that have been found to be most useful
- Strategies for rejuvenation, recovery and to prevent another autistic burnout
- Strategies for increasing self-awareness
- Different modalities for disclosing the inner world to oneself and others

PROFESSOR TONY ATTWOOD

Tony is a clinical psychologist who has specialised in Autism Spectrum Disorders since he qualified as a clinical psychologist in England in 1975. He currently works in his own private practice, and is also adjunct professor at Griffith University, Queensland.

His book Asperger's Syndrome – A Guide for Parents and Professionals has sold over 500,000 copies and has been translated into 27 languages. His subsequent book, The Complete Guide to Asperger's Syndrome, published in October 2006 has sold over 300,000 copies and has been translated into 18 languages, and is one of the primary textbooks on Asperger's syndrome, otherwise known as Autism Spectrum Disorder – Level 1. He has several subsequent books published by Jessica Kingsley Publishers, Future Horizons Inc. and Guilford Press on emotion management, relationships and sexuality, and general advice for autistic children and adults.

Tony has been invited to be a keynote speaker at many Australasian and International Conferences. He presents workshops and runs training courses for parents, professionals and individuals with Asperger's syndrome all over the world and is a prolific author of scientific papers and books on the subject. He has presented several live webinars with his colleague, Dr Michelle Garnett, which have been recorded and can be accessed via their website at www.attwoodandgarnettevents.com.

He has worked with many thousands of individuals of all ages with many expressions of autism.

BO HEJLSKOV ELVÉN

MANDAG 15:50 KEYNOTE

AUTISME+, DE MORALISERENDE DIAGNOSER

I dag får mange børn mere end en diagnose. Men der er forskel på diagnoserne. Visse regner vi ind i udviklingsforstyrrelserne (som ADHD), andre i de klassiske psykiatriske tilstande (som angst). Men et antal diagnoser handler om autismetræk set gennem moraliserende linser.

I oplægget sætter Bo Hejlskov Elvén et antal psykiatriske begreber (ODD, borderline og psykopati) ind i en historisk og etisk ramme og relaterer dem til autisemefeltet.

BO HEJLSKOV ELVÉN

Bo Hejlskov Elvén er psykolog, forfatter og arbejder med foredrag samt rådgivning om håndtering af problemfremkaldende adfærd ud fra lavaffektive metoder.

Målgruppen er pædagogisk personale og sundhedspersonale, der arbejder med børn, unge og voksne med autisme, ADHD, udviklingshæmning, misbrug eller psykiatriske tilstande. Han har arbejdet kontinuerligt med skole og LSS i 20 år. Derudover har han stor erfaring med at arbejde med unge og voksne med kriminel adfærd. Det, han arbejdede med, er adfærdsproblemer, uanset hvor de er.

De seneste år har Bo Hejlskov Elvén rettet blikket mere og mere mod forældre og forældreskab, ikke mindst i hans og Tina Wimans bog "Children who fight" og i hans forskning på Birmingham City University.

Udgangspunktet for hans metoder er neuropsykologi, stressforskning og affektteori. Metoderne er en del af traditionen kendt som Low Arousal Approach eller lavaffektiv behandling.

Den adfærd Bo Hejlskov Elvén arbejder med er udadrettet adfærd som vold, bid og selvskade samt selvskadende adfærd. Derudover kan hans metoder bruges i forbindelse med bandeord, afslag og anden lettere problemskabende adfærd og ikke mindst med børn, der slås. Metoderne tager udgangspunkt i, hvordan vi håndterer børn, unge og voksne med adfærdsproblemer i hverdagen, ikke i selve adfærden.

OPLÆGSHOLDERE

TIRSDAG D. 29 APRIL

TONY ATTWOOD

TIRSDAG 09:00 KEYNOTE

TRAUMA AND AUTISTIC ADULTS

Autistic individuals are both more likely to experience trauma and to develop Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) after experiencing trauma.

This keynote presentation will include description of current research on the association of autism with trauma for autistic adults, the recognition of the types of traumas they have experienced and the impact of trauma on the autistic person's daily life, family, friendships, relationships and mental health.

Among other things, the following areas will be reviewed on the subject:

- Why the effects of trauma can be missed in autistic adults.
- The types of traumas that can cause PTSD for an autistic person.
- Treatment options.
- The similarities and differences between autism and the psychological effects of trauma.

At the end of the presentation there will also be provided strategies for support and therapy based on recent relevant research and over 50 years of experience in autism.

PROFESSOR TONY ATTWOOD

Tony is a clinical psychologist who has specialised in Autism Spectrum Disorders since he qualified as a clinical psychologist in England in 1975. He currently works in his own private practice, and is also adjunct professor at Griffith University, Queensland.

His book *Asperger's Syndrome – A Guide for Parents and Professionals* has sold over 500,000 copies and has been translated into 27 languages. His subsequent book, *The Complete Guide to Asperger's Syndrome*, published in October 2006 has sold over 300,000 copies and has been translated into 18 languages, and is one of the primary textbooks on Asperger's syndrome, otherwise known as Autism Spectrum Disorder – Level 1. He has several subsequent books published by Jessica Kingsley Publishers, Future Horizons Inc. and Guilford Press on emotion management, relationships and sexuality, and general advice for autistic children and adults.

Tony has been invited to be a keynote speaker at many Australasian and International Conferences. He presents workshops and runs training courses for parents, professionals and individuals with Asperger's syndrome all over the world and is a prolific author of scientific papers and books on the subject. He has presented several live webinars with his colleague, Dr Michelle Garnett, which have been recorded and can be accessed via their website at www.attwoodandgarnettevents.com.

He has worked with many thousands of individuals of all ages with many expressions of autism.

ANDERS BONDERUP KIRSTEIN

TIRSDAG 10:15 BØRN 0-18 ÅR

AUTISME OG UDVIKLINGSTRAUMER

Udviklingstraumer kan opstå som følge af omsorgssvigt, mobning, oplevelse af social eksklusion eller andre vedvarende traumatiske erfaringer i udviklingsperioden.

Mennesker med autisme er af flere årsager mere sårbart stillet over for sådanne erfaringer. Udviklingstraumer kan følge børn med autisme ind i ungdoms- og voksenlivet og kan udmønte sig i stressbelastninger og oplevelsen af ikke at kunne mærke sig selv og andre.

Oplægget sætter fokus på, hvordan vi kan forstå disse sårbarheder i et traumeperspektiv og ser på sammenhængen mellem hændelse-oplevelse-reaktion.

Oplægsholderen giver en kort introduktion til udviklingstraumer koblet til autismspektret og giver bud på mulige ståsteder for den professionelle.

ANDERS BONDERUP KIRSTEIN

Er underviser, supervisor og VISO-specialist i Kursuscenter Sputnik. Han er autoriseret psykolog og underviser og rådgiver til daglig om autisme, psykiske lidelser og traumetilstande.

Han har 20 års praksiserfaring som psykolog, bl.a. fra døgntilbud, behandlingstilbud, privat praksis og offentlig indsats

TOKE VON EITZEN & ANNE KRONGAARD MALLIN

TIRSDAG 10:15 UNG 15-30 ÅR

VIDEN & INDEFRA-PERSPEKTIV

Når mennesker med autisme har et problematisk forbrug af rusmidler, kan det nemt ende med at de "falder mellem to stole" i systemet. Ofte er rusmiddelbehandlingen ikke tilpasset autisme, og det øvrige netværk oplever ofte at mangle viden om indsatser over for problematisk brug af rusmidler. I dette oplæg vil vi, ud fra indefra-perspektiv, teori og praksiserfaringer, fortælle om rusmidler og give eksempler på, hvad rusmidlernes funktion kan være. Derudover vil vi give bud på hvordan professionelle kan være med til at hjælpe de mennesker, der ellers kan have svært ved at få den rette hjælp.

TOKE V. EITZEN

Soc. pæd. Konsulent, Specialområde Autisme

ANNE KRONGAARD MALLIN

Aut. Psykolog i AutismeFokus, Specialområde Autisme

NICOLINE STIEPER

TIRSDAG 10:15 VOKSEN 25+ ÅR

DEN KNUDREDE TREENIGHED: AUTISME, AD(H)D OG ANOREKSI – SAMSPIL, MODSPIL OG HJÆLP

Ifølge Socialstyrelsen har ca. 30 procent af dem, der udvikler en længerevarende spiseforstyrrelse, autisme eller en anden form for komorbiditet (2022) og ca. 1/3 af alle autister har også ADHD (2020). Internationale undersøgelser anslår, at tallene er langt højere.

Kombinationen anoreksi, autisme og AD(H)D er altså ikke en sjældenhed, og de kan spille sammen på alle mulige og umulige måder. Men på trods af dette er der ofte mangel på en samlet specialviden om alle tre felter. Det gælder både i psykiatrien, på bosteder og i dagtilbud.

Nicoline Stieper vil med et indefra perspektiv og sine udtryksfulde tegninger forsøge at give et indblik i, hvordan det er at leve med autisme, ADD og spiseforstyrrelse. Herunder hvordan anoreksi kan blive en mestringsstrategi til at håndtere udfordringer i forbindelse med autisme og AD(H)D, og hvordan autisme og AD(H)D kan være med til at styrke og fastholde spiseforstyrrede mønstre og adfærd.

Derudover vil hun også komme ind på hendes personlige erfaringer med, hvilken betydning det har i både en psykiatrisk behandling og forskellige sociale støttetilbud, at der er en viden om alle tre diagnoser, og hvordan de påvirker hinanden.

NICOLINE STIEPER

Er 26 år og bor i Farum med sin kæreste. Hun tegner og maler, skriver digte og træner heste. Hun blev som 16-årig indlagt med svær anoreksi og fik senere som 18-årig diagnoserne ADD og autisme.

MORTEN JACOBSEN

TIRSDAG 10:15 DEN HØJT SPECIALISEREDE INDSATS

ALLE HAR RET TIL AT BLIVE MØDT OG FORSTÅET KORREKT

Når et nonverbalt menneske med autisme ikke formår at gøre sig forståelig overfor andre end de nærmeste, så er der brug for et alternativ til alternativerne!

For i disse situationer ligger ansvaret for kommunikationen hos netværket og ikke hos det enkelte nonverbale menneske.

Men dette ansvar kan kun forvaltes korrekt, hvis netværket har den rette specialiserede viden omkring det enkelte menneske - både i forhold til de kommunikative signaler, aktiviteter og rutiner.

For mennesker uden tydeligt verbalt sprog kommunikerer også, men gør det gennem netværkets tolkning af deres signaler, lyde, mimik osv. Udfordringen er, at disse tolkninger sjældent er systematiseret og ofte bygger på en subjektiv vurdering hos den enkelte fagprofessionelle.

Ved at have fokus på de kommunikative signaler hos det enkelte menneske og samstemme disse tolkninger, så vil man som nonverbal opleve pludselig at blive forstået korrekt i alle aspekter af sit liv. Dette medfører unægteligt større livskvalitet og tryghed samtidig med at netværket omkring vil opleve færre magtanvendelser som følge af misforståelserne.

Dermed flytter vi fokus fra konflikthåndtering til udvikling af kommunikationen hos den enkelte i stedet. Til gavn for alle.

I dette oplæg vil jeg dykke nærmere ned i faldgruberne, når det kommer til kommunikationen og forståelsen af nonverbale mennesker med autisme.

Samtidig vil jeg give eksempler på helt konkrete værktøjer, som kan gøre en stor forskel i det specialpædagogiske arbejde med denne helt særlige målgruppe.

Et af disse er kommunikationshjælpe midlet 'Knowme', som er uvurderligt, når det kommer til at tolke og systematisere viden omkring den enkeltes kommunikation.

I modsætning til traditionelle kommunikationshjælpe midler, handler det nemlig ikke blot om at få en stemme, men derimod om nærhed, interaktion, retten til at forstå og blive forstået og ikke mindst selvstændighed.

Kommunikation er nemlig mere end bare ord... det er et mindset!

MORTEN JACOBSEN

Jeg er uddannet lærer og har de seneste 25 år arbejdet indenfor specialområdet.

Mit fokus har altid været på, hvordan teknologi kan hjælpe mennesker med særlige behov.

I mit nuværende arbejde som teknologikonsulent på Kommunikationscentret arbejder jeg med en bred målgruppe, både når det kommer til fysiske og kognitive funktionsnedsættelser.

I forhold til mennesker med autisme som har eksekutive- og/eller kommunikative vanskeligheder, kan de rette teknologier gøre en stor forskel for den enkelte. Men kun hvis vi som fagpersoner, formår at få teknologien til at spille sammen med det pædagogiske arbejde og den daglige struktur.

NÆLDE KRAKE & ANDERS GULDAGER

TIRSDAG 11:20 BØRN 0-18 ÅR

AUTISME OG SELEKTIV MUTISME

Diagnosekriterierne for selektiv mutisme og autisme er gensidigt udelukkende, og man kan derfor ikke få begge diagnoser i en udredning. Vi ser dog mange børn og unge med autisme, der samtidig har symptomer svarende til selektiv mutisme. Her vil mutismen ofte blive forstået som et angstdrevet udtryk eller en belastningsreaktion.

Workshoppen giver viden om samspillet mellem selektiv mutisme og autisme og kommer omkring:

- Autismen og selektiv mutisme – særlige opmærksomheder.
- Afdækning af årsager: hvad er den manglende tale udtryk for?
- Nonverbale og verbale kommunikationsformer
- Eksempler på redskaber, som kan anvendes i det pædagogiske arbejde.

NÆLDE KRAKE

Er autoriseret psykolog og VISO-specialist i Sputnik. Hun har 14 års erfaring som psykolog, herunder omfattende erfaring fra psykiatrien og socialpsykiatriske tilbud. Hun har særlig faglig viden om autisme, angst, selektiv mutisme og komplekse psykiske lidelser. Nælde har herudover aktuel praksiserfaring med unge med selektiv mutisme som psykolog i Skolen Sputnik og Sputnik STU.

I forhold til mennesker med autisme som har eksekutive- og/eller kommunikative vanskeligheder, kan de rette teknologier gøre en stor forskel for den enkelte. Men kun hvis vi som fagpersoner, formår at få teknologien til at spille sammen med det pædagogiske arbejde og den daglige struktur.

ANDERS GULDAGGER

Er pædagogisk konsulent og VISO-specialist i Kursuscenter Sputnik. Han er uddannet lærer med systemisk-narrativ efteruddannelse. Anders har mere end 20 års erfaring fra det specialiserede socialområde, heraf 14 år som skoleleder. Han rådgiver bl.a. om autisme og selektiv mutisme i VISO.

SIMON JENSBY & RUNE KAPPEL

TIRSDAG 11:20 UNGE 15-30 ÅR

HVORDAN KAN VI BEDST STØTTE STUDERENDE MED AUTISME PÅ VIDEREGÅENDE UDDANNELSER?

Dette oplæg er en invitation til diskussion om, hvordan vi bedst støtter studerende med autisme på videregående uddannelser.

Du vil få et overblik over, hvordan Aarhus Universitet arbejder med denne støtte, høre om succeshistorier og identificere områder, hvor der er potentiale for forbedring.

Oplægget vil blive præsenteret fra to forskellige vinkler: Først vil pædagogisk konsulent Simon Jensby dele, hvordan han rådgiver uddannelserne om støttemuligheder. Derefter vil Rune Kjær, centerleder for Rådgivning og Støttecenteret, give indblik i, hvordan de støtter den enkelte studerende direkte. Herefter vil vi åbne op for en diskussion og refleksion blandt deltagerne om dette vigtige emne.

SIMON JENSBY

Er ansat i uddannelsesudvikling på Aarhus Universitet. Hans arbejde fokuserer på tæt samarbejde med de forskellige uddannelser og støttemuligheder for at sikre, at vi tilbyder optimale undervisningsmuligheder for alle.

RUNE KAPPEL

Er cand.psych.aut. og Master i offentlig ledelse. Hans erfaring kommer både fra børn/unge-området, hvor han har arbejdet som AKT-psykolog, og vok-

sen-området, hvor han nu arbejder i Rådgivnings- og støttecenteret på Aarhus Universitet. Her er Rune faglig leder for et team, der arbejder med studerende med psykiske funktionsnedsættelser.

HVORDAN KAN SOCIALFAGLIGE MEDARBEJDERE STØTTE AUTISTISKE MENNESKER IFT. KØNSIDENTITET?

Når du færdes i autistiske fællesskaber, vil du med stor sandsynlighed møde flere mennesker med en kønsdivers identitetsforståelse. Denne erkendelse er gjort af mange autister og fagpersoner samt bekræftet via forskningen.

For nogle vil dette overlap være problemfrit og måske endda opleves som en ressource i form af en åben, mindre fordomsfuld og nysgerrig tilgang til tilværelsen. For andre giver overlappet og mødet med det omgivende samfund også anledning til problemer, som kommer til udtryk ved større risiko for eksempelvis depression, angst, selvskade og selvmordsadfærd. For at forebygge denne mistrivsel og tilbyde de bedste indsatser er der behov for, at fagpersoner på autismeområdet får større viden om autisme og kønsidentitet.

I dette oplæg kan du blive klogere på forskningens aktuelle svar på forekomst, mulige forklarings- og forståelsesmodeller på overlappet, og du vil blive præsenteret for nogle af de konkrete redskaber og anbefalinger, som forskningen hidtil har afstedkommet.

Du vil også få indblik i de foreløbige resultater fra et projekt, som Specialområde Autisme og Metodecentret lige nu gennemfører på vegne af Social- og Boligstyrelsen.

Projektets formål er at skabe større viden om, hvordan socialfaglige medarbejdere kan forstå og støtte autistiske mennesker i forhold til kønsidentitet.

Projektets mål er således at udvikle konkrete materialer baseret på seneste forskning, socialfaglig praksisviden på området samt data i form af indefra-perspektiver fra personer, der har autisme og selv oplever for eksempel kønsinkongruens eller kønsdysfori, har en non-binær eller anden ikke-normativ kønsopfattelse, eller som blot har et behov for at udforske egen kønsidentitet. Materialet skal bidrage til at styrke det fagprofessionelle vidensgrundlag, således man på autismefeltet bedre kan samarbejde og tilbyde den hjælp og forståelse, som målgruppen efterspørger.

Projektet gennemføres med tæt involvering af autistiske indefra- perspektiver.

FREJA HAMALAINEN SIRDORF

Er uddannet cand.soc og er faglig udviklingschef i Specialområde Autisme.

Freja har arbejdet med en række videns- og udviklingsprocesser på autismefeltet og er særligt optaget af at skabe processer, hvor autistiske menneskers egne stemmer bliver afgørende.

MARIA VILSGAARD MURPHY

Er uddannet cand.scient. i antropologi og ansat i Specialområde Autisme samt projektleder på et projekt omhandlende Autisme og Kønsidentitet, som udføres i samarbejde med Metodecentret på vegne af Social- og Boligstyrelsen.

HVORDAN KAN VI FORSTÅ OG ARBEJDE MED KOMORBIDITET VED AUTISME MED AFSÆT I EN FORSTÅELSE AF STRESSBELASTNING, SAMREGULERING, TRYGHED OG TILKNYTNING?

Hvordan kan vi forstå og arbejde med komorbiditet (følgetilstande til autismen som angst, depression, spiseforstyrrelser, afhængighed etc.) ved at forstå autisme i relation til den teoretiske viden om tryghed, samregulering, tilknytning og stressbelastning?

Dette søger autoriseret psykolog Ea Carøe at give et praksisorienteret svar på med afsæt i sin kliniske erfaring og praksis fra sit mangeårige arbejde med autisme og autistiske personer hos Molis – en landsdækkende psykologisk praksis med speciale i autisme og ADHD samt med udgangspunkt i den nyeste viden om neurodivergens, udviklingspsykologi og traumeforskning.

Opmærksomheden på komorbiditet er - retteligt - de seneste år øget, og det samme er forståelsen af, hvordan man som fagperson hjælper den enkelte med at øge trivslen og dermed mindske mistrivslen, der oftest viser sig i form af følgetilstande såsom angst, depression, spise- og søvnforstyrrelse, selvskade, afhængighed, lavt selvværd etc.

Ligeledes er opmærksomheden på at inddrage nære relationer øget. Nære relationer og omsorgspersoner er en essentiel del i arbejdet med komorbiditet, hvilket også bør anerkendes mere bredt.

Med komorbiditet stiger kompleksiteten, og det kan være vanskeligt for både den neurodivergente selv og for relevante fagpersoner og omsorgspersoner at adskille, hvad der forårsager hvilke udfordringer og dermed efterfølgende bestemme, hvad der vil være den mest hensigtsmæssige hjælp for den enkelte.

Mellem 30 % og 80 % af personer med en autismediagnose har én eller flere komorbiditeter. Hos Molis oplever vi, at langt størstedelen af dem, der tager kontakt til os første gang, er i (ofte alvorlig) mistrivsel og har mindst én følgetilstand.

Derfor er det mere end nogensinde relevant at undersøge, hvordan vi fra et fagligt perspektiv kan arbejde med at sikre den størst mulige trivsel hos neurodivergente og deres nærmeste.

I dette foredrag kommer Ea Carøe blandt andet ind på, hvordan hun forstår komorbiditet ud fra klinisk erfaring og nyeste forskning inden for blandt udviklingspsykologi og traumeforskning, og hvad hun i sin praksis lægger vægt på, når autismen er ledsaget af komorbiditet. Ea kommer ligeledes med sit bud på, hvad målet for den enkelte, for fagpersoner og for de nære relationer er.

EA CARØE

Er autoriseret psykolog, stifter og faglig direktør i den private, psykologiske praksis Molis, der er specialiseret i autisme og ADHD. Molis er landsdækkende med afdelinger i blandt andet København, Aarhus og Odense. Hun udviklede på psykologistudiet sin interesse for autisme, da hendes søn fik en autismediagnose.

Ea Carøe bliver jævnligt brugt som faglig ekspert i autisme og ADHD i landsdækkende medier på TV og i den skrevne presse. Ea er derudover fast stemme i Molis' egen podcast Autisme på hjernen.

FELIX MUNCH & NANNA BYRGIEL FOLI

TIRSDAG 13:30 BØRN 0-18 ÅR

AUTISME OG KØNSIDENTITET – AUTISTISKE PERSPEKTIVER

Hvad er kønsidentitet? Hvordan oplever autister det? Hvilken betydning har sproget? Hvordan skaber vi fælles forståelse og et trygt miljø?

Med vores podcast og erfaringer som afsæt, er vores oplæg baseret på data, faglig viden og levede erfaringer. Vi ønsker at klæde deltagerne godt på til mødet med "Autisme og kønsidentitet", hvor end de møder det; som forældre, partner eller fagperson.

Det vil være muligt at stille nogle af de spørgsmål til Felix og Nanna, du i dagligdagen ikke kan få svar på.

FELIX MUNCH

Er konsulent, seksualvejleder og autist.

NANNA BYRGIEL FOLI

Er autist, nonbinær og erfaringsformidler.

DAN SCHØNEWALD RASMUSSEN & MATHIAS VINSTEN MUNK

TIRSDAG 13:30 UNGE 15-30 ÅR

STOP "KAMPEN" OM DEN BÆRENDE HYPOTESE?

Kom med på Mathias autisme + rejse. Mathias beretter levende om egne oplevede erfaringer med, hvad følgetilstande har betydet for ham og hans omgivelser. Som han gjorde det på Folkemødet, vil han også på SIKON komme med klare anvisninger til, hvordan professionelle og pårørende kan identificere, behandle og pædagogisk støtte personer med autisme + problematikker.

Efter 20 år som skoleleder i autismedeltet og de sidste 8 år på Søstjerneskolen, vil Dan komme med klare bud på hvad, der skal til for at fagprofessionelle og pårørende ikke kommer til at skændes om den bærende hypotese alt imens, at hovedpersonen trives dårligere og dårligere.

Som henholdsvis tidligere elev og skoleleder på Søstjerneskolen vil Mathias og Dan i en vekselvirkning berøre temaerne ud fra elevens/ autisme+ og skolelederens/ fagprofessionelle perspektiv.

MATHIAS VINSTEN MUNK

Er i dag 18 år. Han har autisme og en række følgetilstande - og har været på en lang krævende rejse. Fra livstruende dårlig trivsel til i dag at have håb og lyst til livet. Mathias er formidabel til at give sine erfaringer videre på en måde, som tilhøreren kan relatere sig til.

Mathias har været elev på Søstjerneskolen i de sidste 4 år af sin folkeskole tid og er i dag i gang med en ungdomsuddannelse.

DAN SCHØNEWALD RASMUSSEN

Er på 8 år skoleleder på Søstjerneskolen, som er en højt specialiseret dagbehandlingsskole. Alle elever på skolen har autisme + tilstande.

Dan har igennem de sidste 20 år tilegnet sig solid erfaring indenfor autismedeltet og har som både skoleleder og VISO-specialist stor erfaring med, hvor vigtigt samarbejdet mellem netværk/ familie og de forskellige offentlige instanser er for at skabe de bedst tænkelige løsninger for personer med autisme + problematikker og deres familier.

LOUISE EGELUND JENSEN

TIRSDAG 13:30 VOKSNE 25+ ÅR

AUTISME OG SPISEFORSTYRRELSE

I dette foredrag tager jeg fat i, hvorfor der er så mange autistiske personer, der har underlige spisevaner, er kræsne eller måske slet ikke rigtig vil spise? Hvorfor er der så stor en del af dem, der er indlagt med anoreksi, som viser sig at have udiagnosticeret autisme?

Hvad end der er tale om spiseproblemer eller spiseforstyrrelser, så tyder meget på, at autistiske personer er overrepræsenteret, men hvorfor er det sådan?

Som autist med en spiseforstyrrelse, giver jeg mit bud på, hvorfor mad, spisning og spisesituationer kan være så problematiske, at de udvikler sig til en spiseforstyrrelse. Jeg prøver at beskrive, hvordan min autisme og spiseforstyrrelse indvirker på hinanden og jeg prøver at komme med bud på, hvordan man kan hjælpe, så et spiseproblem ikke bliver til en spiseforstyrrelse.

LOUISE EGELUND JENSEN

Jeg er en 43 årig autist bosiddende i Fredericia. Jeg har holdt foredrag om at leve med autisme siden 2002 og har desuden skrevet 5 bøger om emnet.

KAMILLA ØSTERGÅRD KJÆR & STEFANI MINE SCHUBERT

TIRSDAG 13:30 DEN HØJT SPECIALISEREDE INDSATS

KAN AUTISTER HAVE TRAUMER?

Har du mødt en autist, du ikke kunne greje? Som reagerede meget pludseligt med vrede, angst eller social tilbagetrækning?

Vores bud er, at der kunne være traumer i spil, som hos autister kan komme til udtryk på mange måder og ofte har et anderledes udtryk, end man ser hos ikke-autister.

Deltagere i dette oplæg vil bl.a. få indsigt i:

- Vigtigheden af traumebehandling
- Viden om traumebehandling tilpasset autister
- Traumeudtryk som de kan se ud hos autister
- Betydning af social støtte ved traumer hos autister

Emnet belyses ud fra både et fagligt og et indefra perspektiv på baggrund af de erfaringer, de sammen har gjort sig gennem deres terapeutiske samarbejde siden 2019, hvor hovedfokus har været traumer.

KAMILLA ØSTERGÅRD KJÆR

Har arbejdet som psykolog inden for autismeområdet i mange år, både i privat og offentligt regi; samtaler, undervisning/oplæg, udredning, VISO-opgaver, vejledning, supervision med videre. Det har både været inden for børne-, ungdoms- og voksenområdet.

Hun er pt. privatpraktiserende psykolog og har flere klienter med neurodivergens (autisme, ADHD).

STEFANI MINE SCHUBERT

Medtovholder NAUK Randers, medforfatter på "Praksisbog om autisme for ergoterapeuter og fysioterapeuter", bidragsyder til bogen "What do you love most about life?", oplægsholder/underviser, førtidspensionist.

SVEND BRINKMANN

TIRSDAG 15:00 KEYNOTE

DILEMMAER I DIAGNOSEKULTUREN

Vi bevidner en stor stigning i de psykiatriske diagnosers udbredelse for både børn og voksne – også på autismeområdet. Hvordan forklarer vi denne stigning i de psykiatriske diagnosers udbredelse? Har mennesker flere problemer end før? Eller har vores begreber om forstyrrelser og lidelser ændret sig, så vi er blevet mere tilbøjelige til at forstå vores problemer i lyset af det diagnostiske sprog? Er det overhovedet mennesker, der har forstyrrelser, eller forstyrres de af et samfund, der ikke kan rumme dem? Og hvordan skal professionelle forholde sig til udviklingen? Med udgangspunkt i disse spørgsmål vil Svend Brinkmann stille skarpt på dilemmaer i diagnosekulturen og de udfordringer, vi her møder.

SVEND BRINKMANN

Professor i psykologi på Aalborg Universitet. Hans forskning foregår i grænsefladen mellem filosofi, kulturanalyse, etik og psykologi, og han er bl.a. forfatter til bøger om identitet, psyken, kvalitativ forskningsmetodologi og diagnoser. I 2015 modtog han DR's store formidlingspris, Rosenkjærprisen. Aktuelt forsker han i psykiatriske diagnosers betydning for individer og samfund.

Sammensæt dit eget program

Mandag den 28. april kl. 8:00 - 23:00

08:00-09:15	Konferencen åbner, registrering og let morgenmad
09:15-09:45	Åbning ved Autismeforeningens formand Karina Bundgaard - uddeling af autismeprisen 2025
09:45-10:45	KEYNOTE SPEAKER: Christina Sommer
10:45-11:00	Pause (15 min.)
11:00-11:50	
11:50-13:20	Frokost & besøg på standene (90 min.)
13:20-14:10	
14:10-14:30	Pause (20 min.)
14:30 - 15:20	
15:20-15:50	Pause (30 min.)
15:50-16:50	KEYNOTE SPEAKER: Bo Hejlskov Elven
16:50-18:00	Pause mellem oplæg og festmiddag (70 min.)
18:00-18:30	Velkomstdrink i foyer ODEON
19:00-21:15	Middag i Store sal ODEON
20:30-22:00	Underholdning Store sal ODEON
22:00-23:00	Socialt samvær underholdning i Cafe Social Foyer (Piano)
23:00	Konferencen lukker for Mandag

Tirsdag den 29. april kl. 8:30 - 16:00

08:30-09:00	Let morgenmad
09:00-10:00	KEYNOTE SPEAKER: Tony Attwood
10:00-10:15	Pause (15 min.)
10:15-11:05	
11:05-11:20	Pause (15 min.)
11:20-12:10	
12:10-13:30	Frokost & besøg og standene (80 min.)
13:30-14:20	
14:20-14:45	Pause (25 min.)
14:45-15:00	SIKON 2026
15:00-16:00	KEYNOTE SPEAKER: Svend Brinkmann
16:00	Konferencen lukker